

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția:
Piața Unirii No. 3.
Administrația:
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

Abonament:
Exemplarul . . . . . 5 Lei
Pe un an . . . . . 200 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 2868—1931.

Amânarea consistorului plenar.

Spre orientarea celor interesați comunicăm, că ședința consistorului plenar, care sub No. 2094—1931 a fost convocată pe ziua de 3 Sept. crt., se amână pe ziua de 10 Sept. crt. orele 9.

Prin urmare recurenții la Sf. Teologie se vor prezenta la vizita medicală prescrisă în ziua de 10 Sept. crt. la orele 8 dim. la Seminarul teologic.

În ședința consistorială plenară din 10 Sept. crt. afară de primiri la Sf. Teologie se va debata proiectul nou de statute al fondului diecezan de pensiune. Deci este de dorit să participe toți asesorii consistoriali și în special protopopii districtuali.

Oradca, la 9 August, 1931.

No. 116—1931.
of. par.

Concurs la postul de cantor din Orbou.

Devenind vacant postul de cantor, curatoratul bisericii rom. unite din Orbou escrie concurs pentru postul de cantor bisericesc. — Pot concura numai cantori români, uniți, cari au diplomă, ton bun și purtarea morală exemplară.

Leafa cantorală: Locuință n'are. Uzufuctul altor 8 jug. cad. pământ cantoral, pentru care va plăti darea către Stat, comună și Județ. Stolele indatinat.

Terminul concursului să fixezea 27 Sept. 1931. — Petițiile să vor înainta Curatoratului bisericesc și vor fi însoțite de următoarele documente: extras de botez, diplomă de cantor, certificat de serviciu și de moralitate.

No. 2284—1931.

Păstrarea obiectelor sacre.

Spre orientare și acomodare comunicăm Ven. Cler

diecezan următoarea adresă a Comisiunii Monumentelor Istorice cu Nr. 653—1931:

„Prea Sfințite, Intrucât în nenumărate rânduri s'a constatat înstreinarea icoanelor vechi, uneori din cele mai prețioase documente artistice românești, de către preoți parohi, cari le vând pe prețuri derizorii anticarilor, sau le schimbă cu altele noi, fără valoare, avem onoare a ruga pe Prea Sfinția Voastră, să binevoiască, ca prin circulați adresate preoților parohi din acea Eparhie, să se oprească acest comerț nepermis preoților.

De asemenea li se va pune în vedere aceeaș interdicție de a vinde și schimba argintărie, cărțile, odoarele vesmintele și toate rămășițele vechi aflate în biserică chiar când aceste obiecte ar fi scoase din uz, preoții le vor păstra neputând a lua nici o măsură de înstreinare a lor, fără de a fi fost cercetate de un delegat al Comisiunii monumentelor Istorice.

Toate parohiile vor fi invitate a face un inventar al acestora, a cărei copie se va înainta Ministerului.

De asemenea nu se mai zugrăvește nici o biserică în exterior sau interior, dacă biserica e mai veche de 70—80 ani și are vechi picturi și nici nu se va face vre-o reparație asupra ei înainte de a cere avizul ministerului (Comisiunea Monumentelor Istorice).

„Aceleași dispozițiuni se vor observa și pentru obiectele mai sus menționate: icoane, argintărie, cărți, odoare, veșminte.

Binevoiji. Prea Sfințite, a primi, expresiunea serfimentelor noastre respectuoase. p. Ministru ss. Indescifrabil, Secretarul Comisiunii ss. Indescifrabil*.

Oradea, la 5 August, 1931.

No. 2440/1931.

Anunțarea la vreme a născușilor.

La invitarea On. Minister al Instrucțiuni și cultelor publică mai jos adresa On. Minister Sănătății și Ocrotirilor Sociale cu No. 37871—1930, lăsând preoților noștri ca să își indemne credincioșii, ca să anunțe copiii născuși ofișerului stării civile în curs de trei zile dela naștere.

Copie după adresa Ministerului Munci, Sănătății și Ocrotirilor Sociale No. 37831 înreg. la No 83816/1931 către Ministerul Instrucțiunii Publice și al Cultelor.

„Avem onoare a vă aduce la cunoștință următoarele observațiuni făcute cu privire la vaccinul B. C. O. ce se administrează noilor născuși de multe ori cu întârziere, adică dela 7—10-a zi dela naștere: și vă rog să binevoiji a lua măsuri în ceea ce vă privește,

1. Unii părinți fac declarația de naștere la oficiul stărei civile la 4—6 zile după naștere și chiar mai târziu.

2. Agenții sanitari și moașele însărcinate cu administrarea B.C.G. se duc rar la oficiul stărei civile, pentru a culege adresele noilor născuți, adică de câte 2—3 zile chiar și mai rar.

Pentru remediarea acestei stări de lucruri propunem:

1) Să se aplice riguros legea stărei civile care prevede declarațiunea în termen de 3 zile, dând în judecată pe contravenienți, făcându-se în prealabil anunțuri prin ziare.

2) Preoții să lumineze publicul și să-l îndemne să facă declarația imediat după naștere.

3) Moașele particulare și cele empirice care au asistat la naștere, să anunțe imediat în prima zi faptul, Circumscripția sanitară respectivă sub sancțiunii.

4) Personalul sanitar însărcinat cu operațiile B. C.G. să ridice cel puțin de trei ori pe săptămână adresele noilor născuți dela oficiul stărei civile.

Ministru (ss) *Indescifrabil.*

Șeful Serviciului (ss) *Indescifrabil.*
p. Conformitate *Indescifrabil.*

No. 2833/1931

Sărbătorile naționale și aniversările Familiei Regale.

On. Minister al Instrucțiunii și Cultelor cu adresa No. 109160—11771/1931 Ne comunică tabloul, pe care

sub No. 4332/1931 l-a primit dela Presidenția Consiliului de Miniștri despre sărbătorile naționale și a aniversările Familiei Regale, când urmează a se oficia Te-Deum, la care iau parte autoritățile civile și militare.

Acestea zile, în cari lăsăm, ca în toate bisericile Noastre parohiale să se officieze Te-Deum sau Părăstas sunt:

1 *Januarie* (Anul nou) Te-Deum. — 6 *Januarie* (Bo botează) La orașe onoruri militare la sfințirea apei. — 24 *Januarie* (Unirea Principatelor) Te-Deum. — *Vinerea Mare și Sf. Paști.* La orașe onoruri militare la slujba înmormântării și Învierii Domnului. — 10 *Maiu* (Proclamarea independenței și a Regatului Te-Deum. La orașe defilarea trupelor. — *Ziua Eroilor* (Înălțarea Domnului) Procesiune la mormintele Eroilor și părăstas pentru Eroii neamului. La orașe onoruri militare. — 8 *Iunie* Aniversarea urcării la Tron a M.S. Regelui Carol II. Te-Deum. — 22 *Iulie* (Ziua numelui M.S. Reginei Maria). Te-Deum. — 16 *Octombrie* (Ziua nașterii M.S. Regelui) Te-Deum. — 29 *Octombrie* (Ziua nașterii M.S. Reginei Maria) Te-Deum. — 8 *Noembrie* (Ziua numelui Măriei Sale Mihai Mare Voievod de Alba Iulia). Te-Deum. În aceasta ziua se serbează și ziua nașterii (25 *Octombrie*).

La serviciile divine din zilele de mai sus oficiile parohiale vor invita toate autoritățile locale, atât civile cât și militare.

Oradea, 17 August 1931.

PARTEA NEOFICIALĂ

Moartea prof. Dr. N. C. Paulescu.

— A dispărut o glorie a științei românești —
După „Universul” din 22 Iulie c.

Profesorul Paulescu a fost atât de aproape sufletește de noi, încât ne simțim datori a face cunoscută, acum cu prilejul morții sale, cititorilor noștri ilustra și lumioasa lui personalitate, alăturându-ne doliului acelora cari l-au iubit și stimat pentru sufletul său mare de român și creștin adevărat. Fie-i partea cu drepții și memoria binecuvântată!

P. Dr. Al. L. Tăutu.

Duminecă, la ora 5 dimineața, s'a stins una din cele mai proeminente personalități ale științei românești, un savant în adevărata accepțiune a cuvântului, dr. N. Paulescu, profesor de fiziologie dela facultatea de medicină din București.

Ultimele clipe

De patru săptămâni, operat fiind prof. dr. Paulescu își urmărea cu luciditatea și conștiința superioară a omului de știință, complicațiunile operațiunii ce i se făcuse, fără a da cel mai mic semn de neliniște sau îngrijorare. Apreciind în mod precis consecințele și desnodământul boalei, marele savant a ținut să cheme în ajunul morții sale pe doctorul Ghiță Marinescu, care-l operase, și cu acea blândețe și

supremă gingășie, care-l caracterizau, i-a mulțumit deosebit de călduros pentru devotamentul și dragostea cu care-l îngrijise.

După ce și îndeplinise această ultimă datorie profesională și după ce a primit că pe o supremă fericire *sfânta împărtășanie*, a ținut ca ultimele ore de viață ce-i mai rămăsese să le dea cu totul familiei sale scumpe.

— „Doresc, a spus marele profesor celor ce erau atât de dragi, — să-mi faceți o înmormântare simplă și creștinească, cum e și firea neamului nostru. Să mă prohodească un singur preot, părintele nostru Ghiță Popescu, dela biserica Sfântul Mina.

Să nu mă așezați pe catafalc, ci pe canapeaua din biroul meu, pe care de atâtea ori mi-am odihnit trupul trudit de muncă și de griji.

V'aș mai cere o favoare: Acea de a-mi rezima capul pe tricolorul care atât de mult mi-a fost drag. Mă voi simți astfel mângâiat de simbolul sufletului și al pământului scump al țării noastre.

„Iar deasupra mea să-mi așezați chipul însângerat de spini al Mântuitorului — pe care mi l-a făcut Paciurea — inspirat din ultimele lui cuvinte rostite pe cruce: „Părinte, iartă-le lor că nu știu ce fac!”

După câteva ore de trecere liniștită, doctorul Paulescu mai adaogă, având privirea și surâsul deosebit de luminoase, ca și cum ar fi văzut în clipa aceea deschizându-se cerurile, ca să-l primească în slava lor.

— „Acum dați-mi ultima voastră îmbășișare. Eu plec . . .“.

După câteva clipe, marele profesor se stingea așa cum trăise: ca un sfânt.

Un idealizm sublim.

Astfel se închea ultimul capitol al unei vieți de muncă și idealism superior, viață pe care n'au putut-o cunoaște în adevărata ei noblețe morală, decât acei pușini studenți ce-au văzut în medicină, ca și ilustrul lor profesor, o chemare superioară de altruism, deci un apostolat.

Acestor studenți, profesoeul doctor Paulescu fusese fericit, ca pe lângă știința aridă să le fi dat mai ales conștiința menirii lor în societate.

Doctorul Paulescu socotea că suferința umană nu trebuie și nu poate fi pentru medic nici mijloc de îmbogățire, nici obiect de studiu pentru satisfacerea vanității profesionale, ci prilejul, de a revărsa asupra bolnavului prin îngrijirea acordată, iubirea și mila divină ce trebuie să existe în fiecare suflet uman.

„In spital — spunea doctorul Paulescu studenților la o lecție, — veți mai găsi și oameni de alte nații, ca unguri, greci, ovrei, nații chiar dușmane nouă și care duc în contra noastră o luptă pe viață și pe moarte.

„Or, toți acești oameni — bunt sau răi, virtuoși sau vițioși, conașionali sau inamici — trebuie să primească în spital aceleași îngrijiri fără să se țină seama de meritele sau nemernicia lor, fiindcă Dumnezeu vrea ca iubirea ce-i dătoresc oamenilor, să se reverse asupra bolnavilor săraci.

„Și dacă voiți să fiți perfecți, culegeți fructele ce se vor desvolta din sămânța ce am semănat astfel în sufletul d-voastră — tinere și generoase, — și urmând preceptele carității, îngrijiți pe bolnavul mizerabil, nu ca pe un om, nu ca pe un frate ce suferă ci ca pe însuș Dumnezeu!“.

Născut în Noembrie 1869, a plecat la Paris după terminarea studiilor secundare, înscriindu-se la facultate de medicină din orașul lumină.

În 1892 a fost primit extern, iar în 1894 intern, la spitalul „Notre Dame de Perpétuel secours“, din serviciul marelui Lancereaux.

În 1897 a fost numit medic secundar al aceluiaș spital, iar în 1901 a revenit în țară.

În 1897 și-a luat doctoratul în medicină cu teza de istorie: „Structure de la rate“; apoi și-a luat certificatul de studii superioare de fiziologie generală.

În 1901 și a luat doctoratul în științele naturale cu o importantă teză de chimie biologică.

Opera științifică a profesorului Paulescu.

Încă din tinerețe, profesorul Lancereaux l-a luat colaborator pentru lucrările sale de fiziologie, realizând o interesantă

lucrare asupra anevrismului (la 1897—1900) precum și celebra enciclopedie medicală, având ca bază științifică, etiologia.

Volumul I a apărut în 1903, dând loc la numeroase aprecieri elogioase. Acest volum cuprinde studiul maladiilor, din punct de vedere al cauzelor morbide și propune denumirea boalelor după cauza lor.

Al doilea volum cuprinde patologia sistemului nervos, iar al treilea, patologia aparatului respirator și digestiv.

După moartea profesorului Lancereaux, profesorul Paulescu a continuat singur vasta operă începută, terminând volumul IV, publicat în 1930 și lăsând manuscrisul Vol. V pus la punct.

În afară de colaborarea cu profesorul Lancereaux, marele

Prof. Dr. N. C. Paulescu

savant român a scris împreună cu profesorul Paul Regnier (1898), Besançon (1899), etc., lucrări de mare valoare medicală și fiziologică.

Între 1911 și 1913, Paulescu a publicat o serie de cercetări experimentale asupra originii glicogenului.

În 1920, a publicat lucrări importante asupra glicogenului în diabet prin extirparea pancreasului, iar cu dr. C. Mihailescu a publicat lucrări asupra glicogenului în diabetul phlarizinic.

Între 1920 și 1922 a publicat trei volume de „Traité de psychologie médicale“. Această lucrare cuprinde alături de o expunere originală a fiziologiei, toate lucrările mai sus citate ale savantului Paulescu în domeniul fiziologiei, precum și noțiuni generale de *filosofie spiritualistă și o critică vehementă a materialismului ateu*.

Într'un studiu închinat marelui său dascăl, d. dr. Trifu a arătat că „*studiind fenomenele vitale de relație, demonstrează că toate, fără excepție, prezintă un caracter evident de finalitate și se înlănțuesc, într'o ordine precisă, în vederea unui scop comun; demonstrează că aceste reflexe, caracterizate prin faptul că la ele nici reacția, nici ființa nu sunt cunoscute de ființa viețuitoare, se petrec într'un scop precis, util; actele reflexe joacă, la toate ființele, un rol capital; ele sunt efectul unei organizațiuni, adică a*

unui mecanism voit, stabilit la origină și realizat în momentul diferențierii celulelor și formării organelor“.

Lucrările prof. Paulescu sunt publicate într'un număr nefârșit de reviste medica le. Din domeniul teologic — religios social amintim: Noțiuni de suflet și Dumnezeu în fiziologie, — Coranul, Talmudul, Cahalul și Spitalul —, Cele patim patimi, — Biserica și Sinagoga (3 vol.), studiu istoric și dogmatic, valoros din toate punctele de vedere.

Pagini de critică literară

O scurtă reflexie asupra romanului nostru.

După războiu — ne place a trage această linie demarcațională — oameni noi, ori cel puțin inoiși, forțe noi, și-au dat cu prisosință tributul la infiriparea unei literaturi naționale într'o țară românească întregită. Și cu toate tânguirile asupra neexistenței publicului cititor un anumit gen literar își avusese dela început și își are aderenții. Acest gen e romanul.

Pușinul ce-l aveam înainte de războiu a fost un stimulent pentru cea mai mare parte a mânuitorilor de condeie poetice și nuvelistice spre a i se dedica în întregime. Sub oblăduirea diferitelor curente literare postbelice teascurile tipografilor își făcură pe deplin datoria. Vitrinele librăriilor aruncară sfidătoare luminii titluri de mărimi și culori variate; rubrica de recenzii a revistelor ilustrară apariția acelor cu recomandări călduroase ori nule; oameni învățați prin războiu să privească altfel în soare își întinseră lacomi mâinile după hârtia paginată și îi sorbiră rândurile cu nesăț.

Într'adevăr, te plimbi în fața vitrinei librăriilor indopat cu o remarcabilă doză a recenziilor reclame și alegi cartea. Poate, pentru a te ști patriot și totodată sprijinitor al literaturii limbii tale, dai și ultimii bani din buzunar. Te închizi în cameră și nerăbdător îți aluneci ochii peste șire. Peste un sfert de oră trântești cartea într'un colț, te scoli năucit, dispuștat, cu dispreț pentru oameni, carte, autor și pentru tine.

Cea mai mare parte a romanelor scrise în limba noastră, fără nici o considerație, te împing la aceasta. — Nu vorbim de produsele tipografice ale popularei, ba și prea popularei „Ignat Hertz“, asupra cărora stau aplecate croitoresele în ateliere, bucătărele în dupamiezile libere și doicile la plimbare. Vorbim de acele romane, cari își câștigară, trecute prin sifa criticii, o însemnătate literară oarecare.

Și-atunci din amalgamul atâtor titluri încerci să reliefezi ideea dominantă, ori cel puțin să-ți dai seama de rostul lor.

În cele următoare, cu îngăduința cititorilor, vom încerca să aruncăm o scurtă privire asupra unor romane de ale noastre, cari poartă pecetea unei critici serioase.

ION de *L. Rebreanu*. E incontestabilă valoarea literară a acestui roman, dar din punctul nostru de

vedere, el nu scapă criticii creștine, unica sănătoasă, de a-l declara de nul.

În 2 volume autorul ne plimbă, alătura de *Ion*, eroul principal, — în manifestarea de viață a satelor. Il ai pe Ion, țăranul iubitor fanatic de pământ, care pentru a-l poseda necinstește și calcă în picioare dragostea unei ființe plâpânde, care este Ana. După ce îl posedă se amestecă în căsnicia prietenului său George. Il ai pe Titu, fiul învățătorului Herdelea, visătorul inamorat de nevasta învățătorului Lang. Ar fi îndeajuns să urmărești aceste 2 personaje în toate acțiunile lor, spre a te convinge de țința autorului. Nu vei întâlni, în cea mai mare parte a acestui roman, decât sensualism prins cu atâta măiestrie și trântit în fața cititorului cu atâta obrăznicie. Deci: *legea cărnii*.

Asupra aberațiilor din „Adam și Eva“ nu ne declarăm. O făcuse în altă parte a acestei reviste cu destulă competență Păr. Dr. Aloisie L. Tăutu.

LA MEDELENI de *I. Teodoreanu*. Vei urmări pe Dănuș, Puiu, Mircea, Vania-aventurierul, Rodica, Anica, Sevastița, Ioana Pallă, Adina, toți și toate în raporturile lor de prietenie, înrudire și cunoștință, expresia celui mai cinic sensualism. Singură Olguța, alătura de Monica și Moș Gheorghe, îți atrage simpatia. Olguța păcătuiește, însă, prin sinucidere, dovadă, că nici ea na ieșit din peana autorului cu mult superioară celorlalți. Micimea idealismului aflător la acești trei din urmă e întunecată de noroiul în care se sbat ceilalți. Deci și aici: *legea cărnii*.

MONAHUL DAMIAN de *Damian Stănoiu*. Scriitor, care în sefa sa de „nou“ s'a atins și de breasla călugărească, pare a i întrece pe ceilalți. *Monahul Damian* reprezintă cea mai de necrezut brutalitate și murdărie. În raporturile lui nepermise cu o călugăriță, tată al unui copil născut din această dragoste, Monahul Damian căzuse pe cea mai de jos treaptă a imoralității (se înțelege, din grația autorului). Fără a preciza ceva mai mult concludem: *legea cărnii*.

PURGATORIUL de *C. Moldovanu*. Il ai pe Mircea Trestian iubind pe nevasta prietenului său Rareș: pe Titu Monta, iubind aceeași femeie; Cora Vogalski iubită la început de Trestian apoi de Titu; alătura de împletirea și desfășurarea raporturilor dintre aceștia, o întreagă societate, cu ochi lucitori după argint, femei ce se vând, bărbați înșelându și soțiile și... ce să mai continuu? Aici mai mult că aiurea: *legea cărnii*.

Ne oprim aici. Celelalte romane, cu mici excepții, nu sunt întru nimic mai altfel decât cele amintite. Și ar fi păcat de spațiul ce-l cuprind, ocupându-ne de ele.

Nimic nu ne împiedecă acum să privim mai de aproape aceste „legi ale cărnii“, atât de mult exploatare. Observi, fără îndoială, că:

1. Ți se perindă înaintea ochilor „tipuri“ parcă anume alese spre a evidenția putregaiul societății. Lipitorile saloanelor, mătasuri lipite pe trupuri cadaverice, samsarii, exploatori ai naivității și nevinovă-

ției, îi ai alături. Oameni pe cari îi disprețuiești, îi inconjori, îi compătimești chiar, în schimbul banului tău și i-ai adus singur, involuntar, „la masă în casa ta“, din respect pentru autor. Ba trebuie să-l urmărești pe un Titu al lui Rebreanu, zis Herdelea, în drum spre casa lui Lang, până îți sar în gât toți Dănuții și Ioanele Palla ale lui Teodoreanu, iar la urmă cu o făjărie lingușitoare, blegit, să-ți întindă mâna Monahul Damian al lui Stănoiu. Frumoasă lume, și n'ai putea decât să-l compătinești pe unul ce ți-ar impune o astfel de societate — în parantează fie zis, pentru distracție. — Și romancierii noștri o fac cu atâta seninătate și lipsă de jenă.

2. Te-ai întreba apoi, că aceste scrieri ar urmări o combatere a stărilor reale pe cari le descriu? O astfel de deducție e imposibilă. Ce rost ar avea atunci acele scene căutate, aceea explozie a simțurilor prinsă cu atâta măiestrie, numai pentru a delecta? — E doară și asta un scop.

Combate I. Teodoreanu traiul familiei Deleanu în intimitatea căreia se vâra cu atâta nevinovăție (?) Sevastițele și Anicile din bucătărie? Combate Damian Stănoiu viața trăită de călugărul lui? Combate Moldovanu monstruozițiile cuprinse în „Purgatoriul“ lui? Ar trebui să fii prea naiv și lipsit de logică să ai această convingere.

3. Urmăresc educație? Bătrânii au de sfântă datorie educarea tineretului prin mijloace atât de bine alese, ca prin ele să se ajungă la formarea unui tineret conștient de datorițele sale. Un mijloc e cartea. Vei pune tu în mâna unui tinăr, cu o imaginație bogată și variată, o carte cu scene de o murdărie insușabilă, pe cari le va citi noaptea în dormitoare cu lampa de buzunar sub perină, distrugând într-o clipă, ceea ce ai clădit de atâta vreme?

Sufletul unui copil, în plină formare, nu-l vei educa punându-i în față pe Titu, Dănuții și Puii din carte, tineri ca și ei. Apoi cea decadentă morală în care se învâрте toată lumea din roman numai educație nu va face.

4. Indreaptă spre ideal? Unde-i acel ideal? Noroiul unor descrieri indobitocite n'o pot îndrepta spre ideal. Unde e sublimul?

Ce poate învăța „lumea“ — să-i zicem lume — dela un Titu, care, dându-și frâu liber simțurilor. se amestecă în căsnicia lui Lang? Ce, dela un Dănuț răsfățat, dela un Puiu, dela o Adina, dela o Ioana Pallă, cari nu urmăresc altceva decât satisfacerea bestialităților lor? Unde mai pui, că au în frunte pe un monah, pe Damian, alătura de Rabinul lui Demetrius, — de care nu ne ocupăm — și o întreagă societate asupra căreia îți rotești privirea compătimitor.

Sărman idealism din roman! Dar unde-l vei găsi, când te izbești la fiecare pas de molima zisă „curent realist“? Sărmană realitate!

Deci, de dragul unui tifu, al unui nume, vei

trece peste legile „bunei cuviințe“ și vei scrie ceiaze nu poți să exprimi prin graiu viu, căci, doar, se ține la „etichetă“ și te pomenești alungat cu pietre. Ce ironie! Vei fixa o aberație pe hârtie și vei amuza pe „cucoana“! Dar bagă de seamă, că în fața ei, de nu-i vei săruta mâna și nu-i vei șopti un complement, ești rău crescut!!!

Avem o literatură, dar nu literatura care ne trebuie. Ea nu va fi la înălțimea cerută, decât ca și literatură creștină!

Eugen Micu.

Sovietele pregătesc lupta internațională contra religiei.

— Acțiunea luptătorilor atheiști din Rusia. —

Ziarele sosite acum din Rusia publică importante articole referitor la cele din urmă ședințe ale *Comitetului Central al Uniunii luptătorilor atheiști*. Se vede, că principalul scop al acestor ședințe, a fost de a elabora un plan practic, pentru desfășurarea cât mai accentuată a acțiunii antireligioasă. Ziarele susțin, că acest scop a și fost atins, prin faptul că s-a elaborat un program foarte precis în ceea ce privește lupta ce se va da pe „frontul antireligios“ Chestiunile ce s'au discutat în acele ședințe sunt următoarele:

1. Problemele actuale în legătură cu lupta contra religiei și acțiunea Uniunii în privința educației antireligioase (raportor: Lonkatshevszky).

2. Acțiunea Uniunii între minoritățile naționale.

3. Rezultatul controlului reciproc al organizațiilor regionale din Moscva, Leningrad și Ivanovszk.

Din celea ce s'au discutat în aceste ședințe se poate constata, că Sovietele au dat o deosebită importanță acțiunii antireligioase, ce se desfășoară în exploatațiunile agricole colective, numite „klokhos“ (formate din marile moșii). Acestora li s'au dat directive cum se intensifice activitatea antireligioasă în masele mari ale muncitorilor agricoli.

Cu aceasta ocaziune s'au discutat mijloacele de perfecționare a propagandei antireligioase cât mai intensivă în școli și în armata roșie. S'a ajuns la concluzia, că trebuie neapărat lărgite cadrele antireligioase, deoarece cursurile antireligioase ținute aparte, nu sunt de ajuns și acest învățământ trebuie introdus în toate școlile, chiar și în cele superioare.

Dupăce s'a discutat și acțiunea desfășurată în sînul Sindicatelor, în federațiile tineretului comunist, în federațiile femeilor comuniste și între minoritățile naționale, s'au cercetat rezultatele acțiunii educației internaționale antireligioase.

S'a hotărît să se stabilească un contact mult mai strâns cu organizațiile din străinătate pentru a putea duce la izbândă lupta antireligioasă în toate țările. Drept concluzie Comitetul a votat o moțiune prin care

impune tuturor membrilor Uniunii să se ocupe cât mai intensiv de studiile științifice al filozofiei antireligioase accentuând că ori ce „deviație“ dela normele fixate de Uniune va fi foarte sever pedepsită. Este curios, că aceasta mișcare antigeligioasă devine pe zi ce merge mai militarizată. Am arătat că ea poartă un deosebit interes luptei antireligioasă ce trebuie să se intențifice în armata roșie. Și aceste ședințe ale Comitetului s'au ținut în Casa Centrală a Armatei Roșii, iar în ziua deschiderii ședințelor comitetului, aceasta a donat armatei roșii, un *tonk* cu inscripția „Luptătorii Atheiști“, iar la încheierea ședințelor s'a decis să se organizeze o colecție pentru a se cumpăra un submarin, căruia să i se dea același nume.

Diavolul, de astă dată mai mult roșu decât negru, este în plină funcțiune.

Genève, 8 August 1931.

Dr. Romul Pop, avocat

Serbările efesiene în parohia Rușeni

Biserica noastră în anul acesta cu un deosebit fast și însuflețire sărbătorește amintirea sinodului ecumenic din Efes, în care s'a consacrat definitiv titlul de *Născătoare de Dumnezeu* pentru Neprihănită Regină a Cerului.

Aceste serbări fiind un prilej foarte potrivit pentru intensificarea cinstei ce o datorăm Prea Curatei Fecioare, am aflat de de bine ca în parohia Rușeni, să fie împreunate cu misiuni.

Serbările și Sf. Misiuni s'au început Sâmbătă în 18 Iulie, și le-a condus Preacuv. Sa egumenul dela Mănăstirea Bicsad.

Credincioșii, cu toate că erau în toată secerea, la glasul chemător al clopotelor au părăsit câmpul și în haine de serbătoare sau grăbit spre casa Domnului. Biserica era arhiplină. Subt Inserat s'a rostit predica I-a, *despre scopul omului*. După inserat a fost mărturisiri. Sara la ora 8 s'a oficiat Paraclisul Maicii Domnului, în decursul căreia s'a rostit predica II-a, *despre suflet și mântuirea lui*.

Dumineca în 19 Iulie dim, la ora 7 s'a slujit Utrenia, după care Reuniunea Mariană a recitat Rozarul solemn împreună cu frumoasele cântări mariane, până la începutul Sf-tei Liturghii. În decursul sf. Liturghii s'a rostit predica III-a *despre cultul Precuratei*, iar la Inerat predica IV-a *despre virtuțile Precuratei*. După Inerat între sunetele clopotelor a intrat în biserică numărătoarea procesiune din Sătmărel cântând cântări mariane. După sosire s'a mărturisit cea mai mare parte celor veniți cu procesiunea; Sara la ora 8 s'a oficiat slujba *binecuvântării Eucharistice*, subt care s'a rostit predica V-a *despre sinodul efesin* în apărarea Maternității divine a Fecioarei Maria. După predică a urmat procesiunea solemnă cu eucharisticul Dumnezeu purtat în ciboriu în jurul bisericii. Procesiunea era formată dintr'un mare număr de credincioși cu luminări aprinse, înunericul nopții era străbătut de melodiile înălțătoare ale cântărilor: „Te ador Isuse... Doamne Hristose... Creștin sunt... Noi vrem pe Domnul... etc. După procesiune credincioșii iarăși au intrat în biserică unde ingenunchind cu smerenie, au primit binecuvântarea cu preasfânta Eucharistie. Cântările și rugăciunile către Preasfânta Inimă a lui Isus s'au continuat până către miezul nopții.

Luni, 20 Iulie, a fost zi de înălțătoare sărbătoare. Puțin după răsăritul soarelui o trăsură după alta aducea credincioșii din părțile mai îndepărtate, iar mai târziu au venit procesiunile din comunele mai apropiate.

Procesiuni, afară de cea din Sătmărel care a venit cu o zi mai înainte, au mai venit din Tătărăști, Hrip, Amafi, Viile Sătmărilor și Mădăras, în număr atât de mare, încât mica noastră comună și biserică avea adevăratul aspect de mănăstire.

Rerviciile religioase au decurs ca în ziua precedentă, însă Sf. Liturghie din cauza mărturisirilor multe s'a început abia la orele 10, fiind celebrată de Păr. V. Baști, Ign. Chirvai și preotul local. Preacuvioșia Sa Păr. Egumen, fiind bolnav, n'a putut lua parte la celebrarea Sf. Liturghii. La Sf. Liturghie s'au cuminecat 483 credincioși. Biserica fiind neîncăpătoare pentru mulțimea credincioșilor adunați, predica s'a ținut afară în fața bisericii de către Preacuv, Sa Păr. Egumen. După predică mulțime imensă formată din credincioșii alor vre-o șapte comune, a ieșit în procesiune la sfințirea unei restigniri ridicată în hotarul comunei.

La orele 3 s'a ținut Ineratul, după care s'a oficiat serviciul *Adorării Preasfintei Inimi* a lui Isus, cu care ocazie s'a făcut iarăși o procesiune în jurul bisericii cu eucharisticul Dumnezeu, purtat în ciboriu. Aceasta procesiune cu rugăciunile și cântările ei a impresionat mult pe credincioșii veniți din alte părți. După terminarea acestui serviciu, credincioșii veniți în procesiuni, cu sufletele transformate în locaș al Preasf. Eucharistiei și pline de bucurie și mângâiere, s'au întors în statele lor. cântând și preamărind pe D-zeu și pe Maica lui preasfântă.

Matineul contemplat, din motivul că timpul era prea înalt, iar pentru seară loc potrivit nu era, s'a omis din program.

Astfel de serbări sunt prilejuri foarte potrivite pentru intensificarea sentimentelor religioase și pentru deșteptarea în sufletele credincioșilor a dragostei față de Biserică și D-zeu.

În zilele de azi, când Biserica este mereu primejdii de atâtea secte și uneltiri vrășmașe, e mare nevoie de înălțarea credinței și dragostei față de Hristos și Biserica. Acest scop se poate ajunge foarte bine și cu efect, în cadrele Reuniunilor pii. Ce efect adânc sapă în sufletele credincioșilor frumoasele cântări și rugăciuni de adorare către Preasfânta Inimă a lui Isus către Hristos Eucharisticul!

De aceea astfel de serbări și întruniri pe parohii ori chiar și protopopiate ar fi foarte bine venite.

P. M. Câmplan, Rușeni.

Parohia Giorocuta și o statistică pe 50 ani.

Între parohiile *Supurul-de-sus* și *de-jos*, în județul Sălaj, preste râul Crasna și nu departe de el, e situată parohia Giorocuta — trecută în 15 Aug. 1930 dela Eparhia Gherlii la cea de Oradea.

Are o poziție destul de frumoasă, cu lungimea în direcția răsărit-apus. Cam a treia parte e la șes. E adumbrită în bună parte de o pădure de salcâmi și goruni, de-asupra căreia se întind viile. Din punctul cel mai înalt al viilor se deschide o panoramă minunată: spre apus și mieznoapte se văd peste 16 biserici, cari răsfirate preste regiunea estinsă, par tot atâtea cetățui de pază.

Biserica din Giorocuta zidită la 1904 e ridicată pe deal, din sus de casa și lângă grădina parohială. Acopeată cu tînichia de zinc — vara, când gardul viu ce-o înconjură este în deplina sa podoabă verde, are un aspect plăcut.

De lângă biserică — privind în jur — se văd comunele: *Supurul-de-sus* și *de jos*, Dobra (com. ung.), mai depărțitor: Acăș, Belțug (com. germ), Mihăieni, etc. — cu bisericile lor.

Comuna Giorocuta e foarte veche. Tradiția spune, că mai de mult n'a fost pe locu-i de azi, ci pe un platou de sus de satul actual, cam la stînga spre miezăzi-răsărit.

Astăzi în acel loc sunt pământuri arătoare și acea parte de hotar se numește: *pustiă*. Printre aceste pământuri și printre cimitir și pădurea de salcâmi duce drumul din sat la vii.

Poporul este român, de legea unită. Abia îl împănază câteva familii din vița lui Israel și câteva din cea a lui Faraon. Pe vremuri erau mai multe familii maghiare ca românești. Azi familia maghiară — stabilă — este un baron de legea rom. cat.

Credincioșii peste tot sunt cam săraci, dar în majoritate absolută sărguincioși la lucrul câmpului, și încep a se reculege și materialicește decând cu reforma agrară li-s'a dat pământ, căruia, mai înainte, îi duceau dorul. În privința vieții lor religioase sunt evlavioși și iubitori de casa Domnului — dovadă protocolul raștunilor cu zăci de mii de lei donațiuni benevole pentru clopotele și acoperișul bisericii, etc.

I. Graiul cifrelor.

Este interesant să ai înainte datele cazurilor de naștere, cununie și moarte din o parohie, pe un timp de 50 ani. Graiul cifrelor ne dau date — la aparență neînsemnate, dar adeseori întristătoare. Un exemplu ne va dovedi cele spuse. În parohia Giorocuta în 1889 au fost 34 nașteri la 8 căsătorii din 1888, în anul 1890 au fost abia 39, la 19 căsătorii din 1889. Ce înseamnă aceste date, știe fiecare păstor sufletesc.

Iată o mică statistică din Giorocuta pe 50 de ani (1881—1930), după matricole.

Anii	Născuți				Morți				Căsătorii				Note
	leg.		neleg.		m. natur		m. sinică		juni	văd.	mixt	con-cub	
	b	f.	b	f.	b	f.	b	f.					
1881-1890	130	154	21	23	128	128	2	1	55	9	9	—	
1891-1900	144	138	8	14	134	127	2	—	44	10	4	—	
1901-1910	120	144	39	36	99	138	—	—	58	8	9	—	
1911-1920	130	98	21	26	135	148	2	—	67	4	6	1	
1921-1930	160	183	29	36	98	134	5	1	64	7	10	2	
Total	687	717	118	135	594	675	11	2	288	38	38	3	
Totalizat:	1654				1282				367				

Luând cazurile de naștere și moarte pe baza recensământului din 1930 cu 885 suflete gr. cat. ar urma că numărul sufletelor în par. Giorocuta la 1 Ian. 1881 a fost 885—372=513.

Cifrele mai spun: deceniul cel mai rodnic în nașteri au fost: 1921—1930 cu 408 cazuri; iar cel mai slab: 1912—1920 cu 275 cazuri. Deceniul cu cei mai mulți morți: a fost: 1911—1920 cu 285 cazuri; cu cei mai pușini morți: 1901—1910 cu 237 cazuri. Deceniul cel mai cu nunți a fost: 1911—1920 cu 67 cazuri, iar cel mai sărac în ospețe: 1891—1900 cu 44 cazuri, — presupunând că văduvii n'au făcut nuntă.

Cele mai multe nașteri au fost în anul 1928 cazuri: 49, iar cele mai pușine în a. 1918, cazuri 9. Cei mai mulți morți în a. 1913 cu 59 cazuri. În acest grasat între copii boala numită: vărsat. Cei mai pușini morți au fos 7 în a. 1917. În 1889 au fost 19 căsătorii, cele mai multe; iar mai pușine în a. 1917. nici una:

Rubrica gemenilor ne arată în 50 ani 24.

II. Graiul slovelor.

Slovene scrise de purtătorii oficiului parosial ne grăiesc și ele din rubricile matriculelor acestor 50 de ani.

Ne arată numele slujitorilor s-tei Biserici și anume: pe venerabilul Demetriu cândva Cupșa până la anul 1920.

Bătrânii parohiei îl pomenesc ca pe un părinte blând și bun și — în paranteză fie zis — ca pe un violinist de forță, ceace. după cum socot eu — arată idealism. Și — întrucât din spusele parohienilor mai apare și indiferența lui față de materie — se poate spune c'a fost preot devotat și idealist.

Dela 1923—1929 a păstorit cu toată conștiențiozitatea parohul Patriciu Trufaș, azi protopop în Baia-mare, fiul parohiei Giorocuta, din o familie a cărei membri azi sunt în majoritate preoți: 3 frați și 2 fii ai lor slujesc la altarul Domnului.

Dela 1929 umilita persoană a subsemnatului drunărește pe urmele binecuvântate ale antecesorilor săi și va mai drumări până în ceasul, când Stăpânul atotputernic îl va chema la sine ca pe unul „ce a eșit din rudenia sa și se apropie de mormânt...“!

Răsfoidind matricolele celor 50 de ani aflu nume de familii, cari azi nu se mai găsesc în parohie, de ex. Curtean, Nica, Centea, Vida, Riza, Tincu, Dănilă, Cerban, Lazar, Matei, Racolța, Raț, Gabor, Someșan și altele.

Anul 1922 ne vorbește de-un caz de naștere cam rar:

Născutul este Domifian Busuioc. Părinții lui (tatăl măiestru faur) s'au mutat dela Bobota la Giorocuta și micuțul băiat le-a făcut April, întrucât s'a născut în mijlocul călătoriei lor tocmai la 1 April 1922.

Intre cei „pensionați“ spre odihna de veci în acești 50 de ani cel mai bătrân și, deci cel mai binemeritat, a fost Onuț Tușeriu de 96 de ani din Chieșd (azi Becheni), mort la fică-sa Gafia în a. 1895 în Giorocuta.

Cel mai tiner a fost prunca Maria Pereș moartă la 6 Iunie 1929 în „etate“ de 32 minute.

Afară de cazuri de înecare și de surprare de băi de nisip, moarte tragică a avut un anume Ardelean Petre — strivit, afară la câmp, de bivoli săi proprii în 10 Nov. 1926.

Departate de patria sa, Italia, a decedat prinzonierul de război Lupu Brato la 17 Nov. 1918 în etate de 22 ani.

Ca închiere pun aci ca o problemă ce așteaptă rezolvire cazul următor: În 1 Oct. 1900 s'a „născut mort“ și în 2 Oct. s'a „botezat“ un Teodor Negru, care a murit „a doua oară“ tot la 1 Oct. și s'a îngropat la 2 Oct. 1900 (Vezi matric. botez. și a morților)! Iar ca o curiozitate notez o boală, de care azi nu se mai vorbește. În 7 Iulie 1902 moare Ilie Farcău de 45 de ani în boala: „ariciu de stomac“ Sărmanul! Odihnească în pace și cu el împreună toți dreptcredincioșii creștini!

Giorocuta, la 15 August 1931.

AUREL PAPIU, preot.

— **Manuale pentru școlile primare și secundare de religie.** La Soc. Sf. Ioan Gură de aur se află toate manualele de religie pentru școlile secundare și primare. Anume: *Micul catechism* cu elementele bibliei cl. I—II: Lei 10. *Catechism* pentru clasa III—VI: Lei 25. *Liturgică* pentru cl. V—VI: Lei 20. *Istoria bisericească* pentru cl. V—VI: Lei 20. *Biblia copiilor* Lei 20. Cele pentru școlile secundare normale și comerciale încă se află, afară de Catechismul catolic (cl. III) și Istoria bisericească (cl. IV) cari sunt în lucrare.

— **Paraelisul pe note în întregime** cu toate cele ale preotului și cantorului costă Lei 10. La comenzi mai mari se dă rabat. Foarte potrivit pentru unificarea Paraclisului pe întreaga dieceză.

Ce este și ce vrea să fie A. G. R. U.

B) Organele superioare de coordonare și directivare ale Acțiunii Catolice.

Vom lua și aici de bază tot Acțiunea Catholică Italiană, ca cea organizată mai de model și subț imediată îndrumare a sfântului Părinte.

Trei organe directive principale are Acțiunea Catholică Italiană: *Comitetul Central al A. C. I.* (Giunta Centrale dell' Azione Catt. Italiana), cu sediul în Roma, — *Comitetul Diecezan* (Giunta Diocesana) și *Comitetul parohial* (consiglio parohiale).

I. Comitetul Central — 1. *Compunerea.* C. C. este organul conducător și coordinator al întregii Acțiuni Catolice. El e în directă dependență de Sf. Scaun. — El se compune din *președintele general al A. C., din 7 membrii de drept și din 4 membrii aleși*, total 12 membrii. Funcționează doi ani.

Președintele general reprezintă A. C., supune materiile de tratat în Comitetul Central și execută hotărârile acestuia. E numit direct de sf. Părinte.

Membrii de drept sunt: cei patru președinți ai celor 4 organizațiuni naționale (Feder. Bărb., Tinerimii Cat. It., Feder. Univ. Cat. și a Uniunii Femeilor Catolice), cele trei vicepreședinte ale Uniunii Femeilor Cat. respective președintele celor trei ramuri ale organizațiilor feminine (femei, tinere, universitare). Lucru firesc, deoarece organizațiile naționale numite sunt ca uneltele în mâinile Comitetului Central al A. C. Cei șapte președinți resp. prezidente aduc în C. C. experiența lor din asociațiile lor și prezența lor la aducerea hotărârilor Comitetului Central sunt o garanție a executării acelor hotărâri.

Membrii aleși sunt 4, aleși toți de sf. Părinte dintre persoanele cu vază și competență.

Comitetul Central mai are un *asistent eclesiaslic general*, un *casier general* și un *secretar general*. Acest din urmă are conducerea și supravegherea și a *Secretariatelor* și diferitelor *Oficii* pendinte de Comitetul Central, despre cari va fi vorbă îndată.

2. *Funcțiunile.* Comitetul Central al A. C. are: a) o funcțiune de *studiu*, b) de *directivare*, c) de *supraveghere*, d) de *coordonare*, e) de *încurajare*, și f) de *reprezentare*.

De studiu: întrucât examinează problemele generale ce cad în competența și în sfera de activitate a A. C. și propune soluții. — *De directivare*: adică soluțiile acceptate de C. C. le execută în toate organizațiile. — *De supraveghere*: a activității tuturor organelor cari lucrează în cadrele A. C., ca această activitate să se desfășoare conform statutelor și directivelelor superioare și să nu treacă una în cercul de activitate al celorlalte. De unde urmează, că el are și autoritate de-a judeca și sancționa. — *De coordonare*: adică el îndrumă și îndreptează activitatea multiplă a atâtor organizații ce compun A. C. spre scopurile co-

mune lor. Această funcțiune a Comitetului Central e de mare importanță, fiindcă prin ea se previn ori se înlătură eventuale conflicte de competență între diferitele organizații. — *De încurajare*: deoarece C. C. ia inițiativa și stăruie pentru înființarea organizațiilor A. C. în dieceze. — *De reprezentare*: întrucât C. C. reprezintă Acțiunea Catholică întregă față de orice autoritate publică ori particulară. De aceea dela el pornesc toate inițiativele și demersurile ce angajează Acțiunea Catholică ca atare.

Pe lângă Comitetul Central sunt și alte servicii dependente de el. Așa pe lângă cel din Italia funcționează două *Secretariate* și mai multe alte oficii. Cele două secretariate sunt: cel pentru *școală* și cel pentru *moravurile publice*. Aceste Secretariate se compun dintr'un *secretar* și din vre-o câțiva membrii desemnați de C. C. Ele au funcțiune de *studiu* și de *executare*. Deci propunerile lor sunt executorii numai după aprobarea lor din partea C. C. Secretariatele centrale au în subordine, pe lângă Comitetele Diecezane, secretariate corespunzătoare cari stau cu C. Diecezan în acelaș raport ca cele centrale față C. C.

Comitetul Central mai dispune și de alte Oficii, unele cu caracter *permanent*, altele numai *temporar*, de ex: *Comisiunea pentru organizarea săptămânilor sociale*, apoi *Oficiul secretariatului general*, *Oficiul presei* etc.

Secretariatul pentru chestiunea școlară are următoarele funcțiuni: studiază problemele școlare, propune soluții C. C., semnalează abuzuri de-ale organelor școlare, tutelează și ajută interesele, școlare ale membrilor, etc.

Secretariatul pentru moralitatea publică are un scop *preventiv* și altul *repressiv*, și ca atare *studiază* problemele moralității și face propuneri în merit, cere *întregirea legislației* pentru apărarea moralității, combată *pornografia*, *jocurile de hazard*, *spectacolele publice imorale*, *presa pornografică*, *prostituția clandestină*, *delicvența minorilor*, *alcoolismul*, *turpilocviul*, *înjurăturile* etc. etc. cere respectarea legilor în vigoare și altele. — Cu un cuvânt are de desfășurat o activitate multiplă și salutară pentru neam și patrie.

Pelângă C. C. mai lucrează *Institutul Catholic pentru activitatea socială* cu un rol foarte frumos de-a contribui la rezolvirea problemei sociale pe baza principiilor creștinești. El îndeplinește trei îndatoriri: de *studiu*, de *aplicare practică* și de *formare* a membrilor, studiind problema socială la lumina principiilor creștine, aplicând organelor economico-sociale ale A. C., concluziile la cari ajunge prin acest studiu și formându-și membrii la înțelegerea și aplicarea pe întreaga linie a acestor concluzii.

Misiunea lui ar fi și înființarea și organizarea

de sindicate muncitorești creștine și alte bresle de profesioniști.

II. Comitetul Diecezan. — 1. *Compunerea.* Organul *reprezentativ* și *executiv* al Comitetului Central pe teritoriul unei Dieceze este *Comitetul Diecezan*. El se compune după aceleași norme cași Comitetul Central. El e centrul diriguitor al A. C. pe teritoriul unei dieceze. El e în strânsă afărnare de episcop.

Comitetul Diecezan e organul special, calificat și imediat, de care se folosește episcopul pentru a-și de-prinde mandatul său pe terenul apostolatului social, precum cel central îndeplinește aceeaș funcțiune în raport cu Papa.

C. Diecezan are un *Consiliu de presidență*, *Adunare Diecezană* și *Secretariatele* necesare, cași C. Central.

a) *Consiliul de presidență*, cu mandat pe doi ani, se compune din: un *președinte diecezan*, numit de episcop, din președinții organizațiilor naționale de pe teritoriul diecezei și din 2—5 membrii aleși de Adunarea Diecezană. — Are un *asistent eclesiastic* numit tot de episcop, cu aceleași drepturi și datorii ca cel de pelângă Comitetul Central. Comitetul Diecezan are pelângă sine aceleași Secretariate ca cele de pelângă C. C. (pentru *școală*, pentru *moralitate*). Poate înființa și alte *oficii* sau birouri: al presei, al manifestațiunilor religioase, al culturii, al beneficențelor etc. Mandatul delegaților din fruntea acestora ține cât al Comitetului Diecezan (doi ani).

Din Comitetul Diecezan, fac parte cu vot consultativ asistenții ecl. ai organizațiilor naționale, precum și președinții celorlalte organizații catolice de pe teritoriul Diecezei.

b) *Adunarea Diecezană*: se compune din *Consiliul de presidență*, b) din 3 membri numiți de episcopul diecezan, c) din 2 sau 4 delegați ai parohilor diecezani numiți de episcop, d) din secretarul diecezan al A. C., e) șefii secretariatelor speciale, f) câte 2—4 delegați desemnați de Consiliile diecezene ale celor 6 Federații naționale de pe teritoriul diecezei, g) din președinții consiliilor parohiale, despre care vom vorbi îndată.

Această *adunare diecezană* o convoacă *consiliul de presidență* cel puțin *odată la semestru* și are mandat pe doi ani cași C. D. Ea are funcțiune numai *consultativă* și *electivă*.

2. *Funcțiunile* ce le desfășoară C. D. sunt:

a) *de organizare*, el poartă grije ca A. C. resp. *Consiliul parohial* să se înființeze în fiecare parohie și filie.

b) *de coordinare* a activității diferitelor organizații naționale din dieceză, veghiând asupra autonomiei și a cercului de activitate propriu fiecăreia.

c) *de executare* în spiritul lor genuin a ordinilor și măsurilor luate de Comitetul Central.

Precum vedem *Comitetul Diecezan* are *jurisdicțiune* peste toate organele speciale ale asociațiilor naționale. Pentru a evita însă conflicte, e bine să se cunoască raporturile exacte între Comitetul Diecezan al A. C. și între organele de conducere ale diferitelor organizații naționale numite *Consilii Diecezane*. În acest scop sunt următoarele regule:

a) Organizațiile naționale diecezane trebuie să supună discuției și aprobării C. D. toate propunerile ce privesc A. C. generală. — De ex. o ziură contra sudălmilor pentru presă, un congres școlar, un pe-lerinaj diecezan, comemorări diecezane etc.

b) Organizațiile trebuie să prezinte discuției și aprobării C. D. și propunerile și inițiativele ce deși se referă la o organizație (de ex. Bărbații Catolici), dar cari în realizarea lor pot interesa și răspunderea Acțiunii Catolice generale. — De ex. o mișcare cu scopul de-a revoca vre-un decret al cutăreiva autorități publice jignitor pentru conștiința catolică, ori proteste de altă natură către autoritățile publice etc.

c) Manifestațiunile catolice externe cu caracter general trebuie să fie ordonate și prezidate în dieceză de C. D. al A. C., — adică acele manifestațiuni la cari se obișnuiește a fi invitate toate organizațiile catolice.

d) O inițiativă cu caracter pur intern și particular, dar care poate atinge și coincide cu inițiativa altor organizații, încă trebuie să fie modificată și autorizată de C. D.

e) Fiind greu în diferite cazuri a determina dacă o acțiune ori inițiativă e de caracter particular ori general, deaceea se recomandă ca toate organele A. C. în cazuri de aceste se arate o largă generozitate și spirit de înțelegere.

III. Consiliul Parohial. 1. *Compoziția lui.* Cea din urmă celulă de conducere a Acțiunii Catolice în subordinea Comitetului Central și Diecezan este *Consiliul parohial*, care este organul de conducere și coordonare a unei organizații locale parohiale a A. C. generale. El este în miniatură un Comitet Central ori un Comitet Diecezan. Și celelalte organizații locale parohiale își au organele, comitetele lor de conducere, dar ele conduc numai în cadrul scopurilor specifice ale fiecăreți organizații aparte, pe când *consiliul parohial* al A. C. direcționează și coordonează activitatea tuturor organizațiilor, tuturor comitetelor locale, încadrându-le în activitatea generală a Acțiunii Catolice generale.

Consiliul parohial se compune: din președinții asociațiilor, instituțiunilor și oficiilor catolice, bărbătești ori femeiești, existente în parohie.

După interpretare autentică subț aceste asociații, instituții și opere se înțeleg numai acelea, cari au scopuri comune cu A. C. generală, nu însă cele ce au scopuri particulare speciale. Așa că în Italia asociațiile pietiste religioase (Congregațiile Mariane, Terțiarți, Apostolatul Rugăciunii etc.) nu sunt repre-

zentate de *drept*, ci numai de *fapt* în *Consiliul parohial* al A. C.; de *fapt*, adică e bine să fie de față cu vot consultativ.

Consiliul își alege din sânul său un președinte și un secretar. După art. 29 al Statutelor A. C. Italiene, acest președinte poate fi și numit de paroh dintre membrii fruntași și activi înscrși la A. C. locală. Evident, că acest președinte poate fi și președintele altei asociații parohiale, dacă e membru al A. C.

Consiliul funcționează sub înalta conducere a parohului local, care nu e nici *președintele* nici *asistentul eclesiasitic* propriu al Consiliului, ci mai bine s'ar putea numi *directorul* consiliului. Nu e asistent eclesiasitic, deoarece situația lui de drept în consiliu e deosebită de-a unui asistent eclesiasitic oarecare, care are *putere delegată* dela un superior (de regulă dela un episcop) pe care-l reprezintă, pecând parohul este *inșas* autoritatea *eclesiasitică* locală în sânul Consiliului. Situația lui e la fel cu a unui episcop, care nu și-ar delega pentru o organizație un *asistent* eclesiasitic, ci aceasta funcțiune ar îndeplini-o el personal. E deci *director*.

Unde în parohie nu sunt înființate organizațiile speciale ale A. C. se poate constitui un *Comitet* (Consiliu) de *inițiativă* a Acțiunii Catolice. În orice caz parohii locale au datorita de-a-și forma oameni cari să fie bine orientați asupra naturii și a scopurilor Acțiunii Catolice.

2. *Funcțiunile* ce le îndeplinește consiliul parohial sunt:

a) *de-a coordona* și îndruma diferite forme de asociații, instituții și opere catolice din parohie, deșteptându-le la activitate și supraveghiând armonia colaborării.

b) *de a deștepta și conduce inițiatives* de caracter general, cu menirea de-a trezi interesul membrilor pentru manifestațiunile religioase, de-a întări cultura religioasă morală, de-a apăra moralitatea publică și de-a ajutură funcționarea organizațiilor de beneficentă caritativă socială. — Astfel de inițiatives sunt:

1) *pe terenul manifestațiunilor religioase publice*: îndemnarea membrilor de a lua parte regulat la sf. Liferghie în Dumineci și sărbători, procesiuni euharistice, misiuni în parohie, exerciții spirituale, cuminecări colective, serbări parohiale pentru Papa, pentru episcop, pentru paroh. — 2) *Pe terenul răspândirii și a întăririi culturii religioase*: conferințe apologetice, instructive, colportajul presei bune, bibliotecă circulară, colaborare catehistică etc. — 3) *Pe terenul apărării moralității publice*: combaterea concubinajului, alcoolismului, disordinelor morale ale tineretului, a sudălmilor, a modei necuviințioase etc., etc.

Toate aceste activități trebuie să le săvârșească în mod armonic toate organizațiile existente în parohie, sub conducerea și directivarea Consiliului paro-

hial, fiecare după felul și natura ei specială. Cu înțelepciune și bunăvoință se pot împărși rolurile tuturor cu prilejul fiecărei manifestări ori acțiuni.

c) *Insfârșit* consiliul are o funcțiune *executivă* a măsurilor și instrucțiunilor date de C. Diecezan.

3. *Competența* consiliului parohial în raport cu consiliile diecezane ale acestora se poate reduce la două: a) dreptul de-a supraveghia și în cazuri motivate de-a interveni *pe cale prietenească* în viața internă a celorlalte organizațiuni. Abuzurile mai grave le va semnala și lăsa în competența Comitetului Diecezan. b) *Dreptul de asentiment sau aprobare* a măsurilor ce intenționează să le ia comitetul unei organizații speciale locale, în virtutea căruia comitetele organizațiilor locale competente ale A. C. vor aviza consiliului despre toate mișcărilor mai importante de activitate, ce intenționează a întreprinde. Aceasta pentru o armonică colaborare a tuturor forțelor organizate din parohia cutare.

C) La noi.

Am fost cam lung în expunerea despre felul cum e organizată Acțiunea Catholică Italiană. Am făcut-o din adins; deoarece această cunoaștere a organizației Acțiunii Cat. It., cea mai perfectă dintre toate, ne poate fi și nouă de folos. Deoparte, deoarece din felul cum este organizată A. C. Italiană vom cunoaște cum este concepută A. C. de suprema autoritate bisericească, care o inspiră și diriguiește de aproape pe cea italiană; iar de altă parte, cunoscând vastul și feluritul câmp de activitate al A. C. It., vom vedea ce se poate realiza din toate acestea și la noi.

E lucru dela sine înțeles, că la noi, în biserica noastră română unită, nu se poate concepe, deocamdată, o organizație atât de vastă și mai ales atât de complexă, ca A. C. I. Motivul e, că noi abia suntem un milion și jumătate de greco-catolici în România noastră, iar de altă parte noi n'avem încă o tradiție și un ritm așa de pronunțat și conștient catolic, cum îl au țările curat ori în majoritate catolice ale Apusului. Unde mai pui, că la noi nu numai poporul simplu dela sate, dar nici intelectualii nu sunt așa de conștienți și convinși despre necesitatea organizării noastre ca greco-catolici, deși la scopurile Agrului ca Acțiune Catholică (cap. III. p. 9) am arătat, câte sunt terenele pe cari trebuie să acționeze azi o biserică conștientă de misiunea sa.

Nu se poate introduce la noi o organizație așa vastă și complexă nici pentru motivul, că nu numai credincioșii, dar nici preoții noștri nu sunt pregătiți pentru o muncă așa vastă și intensivă cum o cere organizația Acțiunii Catolice. Se cunoaște cum a mers și cum merge încă în multe locuri și azi pastorația la noi: într'un ritm de totul încet și patriarhal. Sunt preoți mai bătrâni cari se crucesc când aud și văd pe cei mai tineri vorbind de terene noi de

pastorație și îi privesc chiar cu dușmănie văzându-i cum încearcă să conturbe vechea și liniștita viață patriarhală a preotului român. Mulți, chiar dintre preoți, nu înțeleg necesitatea ritmului nou în biserică, nu înțeleg că vremuri noi reclamă oameni noi și metode nouă de activitate păstorească. Pentru a putea organiza toate vârstele la noi, avem nevoie de mireni activi și mai ales de preoți activi, cari trebuie să fie sufletul neodihnit al întregii mișcări.

Pentru aceste cauze credem noi, că nu e oportum să se organizeze la noi încă Agrul pe atâtea branșe și diviziuni ca în Italia și aiurea. Ci, după modesta noastră părere, Agrul trebuie organizat la noi ca o *societate culturală-religioasă, cu scopuri de întărire și penetrațiune a convingerilor și a ideilor creștine catolice în rândurile masselor credincioșilor noștri; ca o societate de conservare și apărare, în înțelesul celor expuse la capitolul despre scopurile Agrului ca A. C.*

Prin urmare la noi nu vom încerca să organizăm Agrul pe atâtea secțiuni și subdiviziuni, lucru imposibil pe lângă actuala noastră organizare și funcționare bisericească, ci ca o *societate mixtă*, care cuprinde, atât la țară cât și la orașe, membrii de ambele sexe și de toate vârstele, începând dela copiii de școală până la bătrâni.

Nici programul de activitate nu poate fi așa de vast și complex, ci cât se poate de simplu și ușor, ca să nu se îngreuneze la început prea tare cei chemați a conduce organizațiile locale. De aceea după modesta noastră părere, credem a fi de ajuns, dacă Agrul, organizat și constituit într'o parohie cu membrii activi și ajutători și cu comitet, va ținea lunar în (cultură Duminecă) *ședințe sau șezători sistematice*, cu un mic program, din care nu va lipsi bineînțeles, ba punctul central, principal, îl va forma o *conferință-prelegere instructivă*, din domeniul *științelor religioase și sociale*.

Pentru realizarea acestui program va fi nevoie de o stăruitoare și statornică activitate a președintelui Agrului, precum și a membrilor din comitet, ori, în lipsa acestei activități, a preotului conducător.

Bineînțeles, că pentruca organizațiile locale să desvolte acest program și să nu obosească, va fi nevoie de o *continuă stimulare* din partea *Comitetului diecezan*, care nu numai va indica în scris temele sau subiectele conferințelor pe un an întreg, ci din când în când va descinde câte un membru al lui la fața locului și va ținea conferințe, dând și instrucțiunile și îndrumările trebuincioase pentru activitatea în viitor. Un frumos rol ar reveni aici preotului misionar al diecezei ori altei persoane preoțești încredințată din partea Ordinariatului cu conducerea acestei activități și organizări. În diecezele catolice de rit latin din alte țări avem de regulă un *Directeur des oeuvres, Direttore delle opere cattoliche*. Pentruce nu

s'ar putea introduce și la noi un asemenea post? În Dieceza noastră orădană funcționează un asemenea organ sub numele de *Directoratul central al reuniunilor de pietate*, dar în formă prea simplă și neglijată.

Pe lângă realizarea programului acestuia sistematic de activitate, ajutat în realizarea lui în mod efectiv de membrii *Comitetului Diecezan*, ne-am mai putea gândi la *procesioni*, la *ore de adorațiune*, săvârșite de membrii Agrului, la *pelerinaje* în grup, la *comemorări*, la *aniversări* de persoane și evenimente din domeniul istoriei bisericești universale ori naționale; toate, bine înțeles, după indicația și îndrumările *Comitetului Diecezan*. Organizațiile din centrele mai mari, din centrele diecezane, ar putea aranja anual câte două trei serii de conferințe cu subiecte religioase-sociale, instructive; anumite *Săptămâni sociale* cum se obișnuiește în Franța, Italia, Germania etc.

Un bun prilej de manifestare a Agrului este și *adunarea generală parohială, congresul diecezan și congresul general*, cari totdeauna trebuiesc împreunate cu ceva festivități și program de manifestare.

Socot, că acest program de activitate, — mai socotind, bineînțeles, și colportajul, care trebuie să fie o preocupare de competență a Agrului — și latura religioasă (împlinirea detorințelor creștinești în mod exemplar din partea membrilor Agrului), — este deocamdată suficient. El trebuie să cuprindă însă, după cum am spus, toate păturile bisericii noastre atât după sexe cât și după vârste și profesii: pe tineri, pe bărbați, pe femei, pe muncitori etc., și numai cu timpul; când vom avea masele pregătite și lămurite asupra rosturilor înalte ale Agrului, atunci ne vom putea gândi la *diviziunea muncii* pe sexe, vârste și profesii. Până atunci n'ai cu cine și pentru cine.

Dacă însă sporadic, ici-colo, se va afla vre-un înainteluptător harnic, care ar crede că el poate izbuti și cu conducerea mai multor subdiviziuni ale Agrului, n'are decât s'o facă. Face lucru bun și folositor, numai să aibă stăruința s'o ducă până în sfârșit.

Acest program de muncă am socotit a-l pune în vedere On.-lor preoți și conducători locali ai Agrului, program care în dieceza de Oradea a și fost pus în aplicare, cu roade de activitate destul de îmbucurătoare. Nu putem începe cu mai mult, când n'avem nici oameni nici conducători destui și îndeajuns pregătiți. Dela un *program minim* ne vom ridică, încetul cu încetul, la un *program maxim*.

Prin urmare iată, în rezumat, programul de activitate al unui Agru local: 1. *Ordinare*: 1. Ședințe publice, cu vre-un cor, recitare (hazlie ori serioasă) și o prelegere ori conferință instructivă bine pregătită. 2. Unu sau mai mulți membrii din comitet, ajutați de preot, să se ocupe cu desfacerea produselor presei catolice. 3. Adunarea generală anuală solemnă, cu program. 4. Participarea prin delegați la congresul diecezan anual și de se poate, și la cel general 5. Im-

plinirea exemplară a datorințelor creștinești: cercetarea regulată în Dumineci și sărbători a liturghiei parohiale, mărturisire și cuminecare anuală regulată și în grup, de se poate. — *II. Extraordinare*: 1. Un pelerinaj la vre'un loc sfânt din apropiere. 2. Vre-o comemorare sub egida Agrului a unui eveniment din istoria parohiei, a bisericii universale ori a celei naționale. 3. Vre-o excursie ori petrecere în folosul Agrului, — ori alte manifestațiuni gândite de Comitetul local și aprobate de cel diecezan.

Conducătorii harnici ai unei organizații locale vor și găsi și alte prilejuri și moduri de manifestare a Agrului, ele trebuiesc însă să fie în conformitate cu spiritul moralei și al bisericii noastre, de aceea mai bine e a cere totdeauna dela Comitetul Diecezan aprobarea ideilor și a planurilor excitate, ca să nu se întâmple deraieri, ceea ce e esențial pentru o organizație greco-catolică bine condusă. *Caetera usus docebit*. Când vom avea doi—trei ani de experiență, vom vedea ce vom mai face.

CAP. VIII.

Felul practic de-a întemeia și de-a conduce o organizație locală a Agrului.

I. Inceputul și organizarea.

Agrul, ca Acțiune Catolică, dupăcum apare din cele spuse, *trebuie organizat pe parohii*. Câte parohii (și filii), atâtea organizațiuni locale. Așadar, *parohul* ori preotul local trebuie să ia inițialiva de-a înființa Agrul. Dacă ideia va porni dela vre-un mirean, cu atât mai bine; dar organizarea trebuie făcută în conțelegere și alătura cu preotul. Preotul are deci să înființeze Agrul cu parorienii săi, cu filii săi sufletești. — Dar cum va începe?

Mai întâi trebuie să ia contact cu una sau două persoane bărbătești; dintre cei mai serioși și mai cu tragere de inimă către biserică și către chestiunile religioase și sociale. Cu aceste va discuta preotul mai întâi *natura și necesitatea* Agrului, arătându-le ce scopuri urmărește Agrul, de ce mijloace se folosește și felul cum funcționează. Bine înțeles, că preotul, pentru a putea învăța pe alții despre acest lucru, va trebui să fie în curat el însuși cu el. Dacă preotul nu știe ce vrea să fie și ce scopuri urmărește Agrul, nu va simți mai întâi el însuși nevoia înființării lui. De aceea condiția primordială ca preotul să studieze, să citească, să se orienteze despre Agrul.

Dupăce-i va fi instruat și lămurit în de-ajuns pe acești doi-trei, — se poate face foarte bine aceasta lămurire în convorbirile de seara ori în Dumineci și sărbători după Vecernie, chemând preotul pe aceștia la sine, ori și în fața mai multora în Dumineci și sărbători după ieșirea dela sf. Liturghie, — și după ce-i va fi lămurit deajuns, dându-le, de ex. și vre-o broșurică despre chestiune, — îi va ruga, ca dânșii, la rândul lor, să continue a vorbi creștinilor în convorbirile lor particulare despre acest lucru.

Când terenul va fi îndeajuns pregătit în întreaga parohie, atunci se va convoca o mare adunare a tuturor membrilor parohiei, cari, conform Statutelor, pot fi membrii ai Agrului (chiar dela copiii de școală). Adunarea se va ținea în școală ori în altă sală potrivită și cinstită (nici într'un caz la cârciumă). Pentru aceasta întâia adunare preotul va avea grijă să invite și un delegat al *Comitetului Diecezan*, pe care-l va cere cu de bună vreme.

Această adunare o va deschide preotul, ori, de va fi cazul, un mirean intelectual, care știe ce este și ce vrea să fie Agrul. Va arăta în aceasta cuvântare, pe scurt, efortul de organizare al puterilor contrare, va arăta însemnătatea principiilor și a scopurilor urmărite de Agrul; va arăta puterea organizării, mișcarea ce s'a produs în dieceza respectivă ori în Biserică peste tot și, salutând pe reprezentantul Comitetului Diecezan, își va exprima bucuria că a venit ceasul fericit, când și în comuna lor, în parohia lor, se organizează Agrul.

Delegatul Comitetului Diecezan va desfășura mai pe larg aceleași idei, arătând mai pe larg *natura, scopul, necesitatea și activitatea* Agrului.

Vor putea fi și doi delegați, cari se vor împărți pe material arătând cel dintâi natura, scopul și necesitatea organizării Agrului, iar al doilea expunând mai pe larg felul de organizare și de activitate a Agrului.

Cu prilejul acestei adunări se va constitui numai un Comitet *provizoriu*, care va avea menirea să adune cât de mulți membrii.

Dupăce se vor fi înscriși membrii destui, după un provizorat de două-trei luni, ori chiar de un an, *se va proceda la Constituirea și organizarea definitivă a Agrului*, alegându-se membrii cei mai apți în comitet.

Se va întreba cineva, de ce acest provizorat? Experiența ne arată că în acest timp de provizorat se cunosc și se studiază mai bine membrii din Comitetul provizor și la alegerea definitivă se înlătură aceia cari prin absență continuă ori neactivitate, s'au dovedit a fi inutili pentru asociație alegându-se în Comitetul definitiv (pe 3 ani, v. art. 24 din Statutele Agrului p. 10) cei mai harnici membrii, cari arată interes și zel pentru societate, chiar dacă nu sunt dintre cele mai fruntașe persoane ale parohiei! În Comitete e mai mare lipsă de persoane active, decât decorative. Comitetul, îndeosebi președintele și preotul asistent ecleziastic, vor stăruți în toate direcțiile ca Agrul astfel înființat să aibă viață, activitate neîntreruptă. De lucru este atât de mult!

Un alt mijloc potrivit de a trezi în sufletele credincioșilor interes pentru Agrul e bine a-i face să participe la vre-o manifestare, vre-o adunare mare de propagandă, ce s'ar putea ținea foarte bine pe protopopiate. Oamenii adunați aicea, văzând că în alte parohii s'a înființat deja Agrul și ascultând cuvântările

oratorilor din program, se întorc acasă entuziasmați și pătrunși de gândul și hotărârea de-a înființa și la ei asociația. Fiecare protopop ar trebui să organizeze în fiecare an câte o atare adunare ori manifestație în districtul său protopopesc, manifestație de propagandă, împreună, pelângă cuvântări, și cu vre'un serviciu divin: Liturghie, Paraclis ori altceva potrivit, după împrejurări.

Mai trebuie să amintim un lucru. Când se decide preotul ori altcineva să facă propagandă pentru înființarea Agrului într'o parohie, să depună orice intențiune de vanitate, orice intențiune lăaturalnică; să înceapă cu gândul curat de-a sluji lui Dumnezeu și de-a face bine sufletelor și Bisericii. Acțiunile începute cu alte gânduri și cu alte intențiuni decât *mărirea lui Dumnezeu și mântuirea sufletelor*, nu pot avea dăinuire și vor pieri. Dar cele începute cu gând curat, au binecuvântarea lui Dumnezeu și de reușesc ori ba, omul are conștiința liniștită că și-a făcut datoria. Și de nu i reușește, ori nu-i reușește cum a dorit, să se resemneze, zicându-și că nu s'a rugat în deajuns și bine, ca Dumnezeu să deie roadă. Cu Dumnezeu toate se pot învinge.

Mai face să amintim, că la organizarea Agrului nu trebuie să vânam după număr. Nu, în asociațiile noastre să conteze mai mult *calitatea* de cât numărul. Dacă preotul la început va putea aduna în Agru 20—30 persoane de bine, să fie mulțumit. Asta nu vrea să zică, având atâția să numai facă nimic, ori că în Agru să-i primească numai pe cei perfecți. Nu, preotul și Comitetul trebuie să muncească să adune, de se poate pe toți parohienii în Agru și mai ales pe aceia cari au mai mare nevoie de el: pe toți cei nu în de-ajuns formați și deprinși în cele creștinești. Concubinari, bețivii incorigibili etc. și cei ce nu sunt în regulă cu canoanele bisericii să nu fie primiți în Agru, până la complectarea lor îndreptare și până ce n'au dat satisfacție pentru scandalul cauzat. Altfel s'ar relaxa disciplina canoanelor bisericesti și oamenii n'ar vedea în Agru o asociație care are de scop să perfecționeze membrii în caracter și în viața lor creștinească. În cazuri mai grave va fi a se cere avizul Comitetului Diecezan, iar acesta a celui Central.

Promovarea solemnă a membrilor se face prin împărțirea *Cărții de membru și a insignei**). Se poate folosi și oareșcareva *formulă de făgăduință*. Cea prescriasă de regulamentul Agrului nostru este bună:

II. Trei piedici.

La început conducătorii și promotorii Agrului să se ferească de aceste trei piedici: prea mare *optimism*, prea mare *rigorism* și *trândăvia*.

Unii conducători ai asociațiilor creștine, așa și ai Agrului, așteaptă dela membrii prea mult, ar vrea

*) Ar fi de dorit ca Comitetul Central să se îngrijească cât de curând de aceste două lucruri atât de necesare pentru o organizație demnă de scopurile ei serioase.

să realizeze prin ei o activitate prea vastă și prea intensivă. Membrii, cele mai de multe ori, nu pot urmări acest marș forțat al activității la început; nu vin, nu înțeleg de ce trebuie să se facă atâtea ședințe, atâtea conferințe, atâtea întruniri.

Pentru a preveni astfel de nemulțumiri și pentru a se cruța pe sine de anumite desiluzii, promotorii prea pripiți ai Agrului să-și stâmpere zelul și să înceapă dela un program *minim* (atâtea numai să se vadă că trăiește) și numai treptat să intensifice activitatea organizației, când va avea oameni formați, colaboratori zeloși și membrii mai înțelegători ai rosturilor lui. Altfel: *omne quod est nimium vertitur in vitium*. Iar românii ziceau: *Festina lente*. — Prin aceasta am combătut și ceialaltă greșală a *rigorismului exagerat* în pretenții față de membrii. Nici membrii Agrului nu pot face la început mai mult ca alți oameni și creștini; mai târziu, când școala Agrului îi va fi educat, vor fi mai conștienți și li se va putea cere mai mult.

O mare pacoste e pe asociațiile noastre că se pornesc cu mult elan și apoi cu timpul se lăncează dacă chiar nu încetează în activitate. Aceasta e mare greșală și o mare vină a conducătorilor, cari înși și trebuie să fie aminorii continui și însuflețitorii organismului, care, în lipsă de zel stăruință și însuflețire din partea conducătorilor, lăncezește și cu timpul chiar adoarme. O atare nenorocire nu trebuie să se întâmple cu Agrul. Activitate puțină, de vrești, dar continuuă activitate!

Diferitele forme de activitate le-am înșirat în altă parte.

Aici vom mai înșira unele îndatoriri ale membrilor din Comitet — Comitetul Local al Agrului se compune: din un *președinte*, 1—2 *vicepreședinți*, un *secretar* și 3—5 *membrii* (eventual și mai mulți, după trebuință); membri de drept sunt: parohul local și președinții altor asociații religioase ce-ar mai exista în parohie (Reuniune Mariană, Soc. Sf. Inimi, Asoc. tinerilor și universitarilor catolici etc. v art. 34 din Statutele Agrului).

Președintele conduce și reprezintă organizația, convoacă și prezidează ședințele Comitetului și adunările organizației locale; îngrijește ca să fie executate hotărârile Comitetului ori adunării, precum și ordinele și dispozițiile organelor superioare (Comitetul Diecezan ori Comitetul Central); semnează hârtiile organizației, supraveghează și îndrumază activitatea secretarului, casierului, bibliotecarului etc.

E foarte bine unde este persoană potrivită și aptă a îndeplini aceste funcțiuni. Unde nu este, preotul va sta întru ajutorul persoanei desemnate ca președinte. Evident, că atât în organizația locală, cât și în Comitet pot fi membre și persoane femeiești. Postul de președinte însă trebuie să-l ocupe un bărbat.

Vicepreședinții încă sunt buni, fie pentru a se conda și ajută, fie pentru a înlocui pe președinte în caz de nevoie.

Secretarul are un rol important în organizație; de aceea trebuie să fie o persoană agilă și zeloasă. Mă gândesc la învățători ori învățătoare, cari pot împlini această funcțiune la sațe; ori și la altă persoană tineră și literată (student, notar, subnotar, etc.). — El compune și comunică avizele și convocatoarele, dresază procesele verbale, concipiază și expediază corespondența (văzută și semnală de președinte), conduce *registru* exact al *membrilor* cu numele pronumele și adresa exactă (acesta-l revizuieste în fiecare an), un *registru pentru opel* unde se înseamnă absențele, *Condica proceselor verbale și Cartea de aur* a organizației în care se înseamnă istoricul și evenimentele principale ale organizației ori asociației peste tot. El îngrijește și arhivul conducând și *registru* numeric al *corespondenței*. El trebuie să deie comunicatele ori relațiunile către foi și reviste despre toate mișcărilor și manifestațiile mai *însemnate* ale organizației.

Cassierul are o îndatorire foarte grea; nu aceea de a păstra banii societății — ceea ce e destul de ușor, — ci aceea de-a încasa cotizațiile membrilor. Acela e cassier harnic și ideal, care n'are restanțe de taxe de loc. În acest scop e consult a prevedea pe fiecare membru cu un *Carnet* (care poate fi totodată și *Cartea de membru*), provăzut cu cupoane lunare (pe 5 ani), cari se completează de fiecare membru și la achitare se detașează, iar membrului îi rămâne ca dovadă matca cuponului. Cupoanele rupte cassierul le introduce apoi odată la zi (seara) în *registru de cassă* (cotizații). E evident că cassierul nu poate cheltui nimic fără aprobarea Comitetului ori a președintelui (după Statute ori regulament).

Membrii în comitet trebuie să se prezinte regulat la ședințele Comitetului, ca să nu zădărnicească prin absența lor continuă lucrările lui. Absențele motivate se anunță înainte președintelui, ori se înseamnă pe convocator. Membrii din Comitet ajută pe președinte și pe asistent nu numai cu sfatul, ci și cu fapta; adica, primesc bucuros însărcinările ce li-se dau prin hotărârea Comitetului. Astfel de însărcinări pot fi: șefi de sectoare, șef de propagandă de răspândire a presei bune (colportaj), de muzică, de cor, șef al secției tineretului, majordomul localului, etc.

E important ca un membru al Comitetului să nu se amestece nechemat în cercul de activitate al altui membru, ci fiecare să îndeplinească conștiincios, cu zel și pe proprie răspundere oficiul ce l-a primit. Dela zelul membrilor din Comitet depinde mult înflorirea organizației.

(Sfârșit)

CRONICI

— **Salariile preoților**, cu toate urgitările și intervențiile la factorii în drept, n'au sosit nici până astăzi. Se așteaptă în tot momentul achitarea salariului pe Martie. Pe Aprilie și lunile următoare încă nici nu sunt ordonanțe. Rugăm și pe aceasta cale On. factorii în drept să aibă milă cu bieții preoți, cari n'au cu ce să-și ducă copiii la școală.

— **Promovare de membrii în Reuniunea Mariană.** Duminecă în 5 Iulie c. Cl. Dr. Al. L. Tăutu, profesor de teologie și secretarul general al Reuniunilor de pietate a promovat prin distribuirea medaliei și a diplomei mariane 70 de membrii în Congregația din parohia *Sătmărel* (Jud. Satu-Mare). Promovarea a fost un prilej de rară bucurie sufletească pentru membrele acestei ve hi asociații mariane.

— **Misiuni.** În 19—20 Iulie c. s'au ținut misiuni cu frumos succes spiritual în parohia *Boghiș*. Misiunile le-a predicat Cl. Dr. Al. L. Tăutu, mărturisindu-se în mica parohie (de 800 suflete) la 300 de credincioși. La mărturisiri au ajutat și Ven. părinți Petru Chișvasil din Doba și Petru Rusu din Ouar. Astfel de misiuni sunt bine venite aici la frontieră nu numai din punct de vedere religios ci și național.

— **Vom avea facultate?** „*Illustrazione Vaticana*“, splendida revistă ilustrată a Vaticanului, în No. 15 din 15 August c. pretinde a ști, că episcopatul greco catolic dela noi ar fi cerut Guvernului român înființarea unei facultății de teologie catolică în țară, care facultate, după obținerea aprobării din partea Sf. lui Scaun, ar urmă să se deschidă încurând. — Noi nu știm ca lucrurile să fi ajuns așa de parte, — mai ales în actuala criză financiară a Statului, când preoții n'au primit salariul dela stat începând cu luna Martie c.

— **Noul aranjament al universităților și facultăților catolice din lume.** „*Acta Apostolicae Sedis*“, monitorul oficial al Sfântului Scaun, publică în No. 7 din 1 Iulie 1931 o „constituțiune apostolică“ prin care se stabilesc norme precise cu privire la organizarea, planul de studii, corpul didactic, conferirea gradelor academice etc., la universitățile și facultățile de filozofie, teologie, drept canonic, arheologie, muzică sacră, Inst. biblic, Inst. Oriental. ale Bisericii catolice. Conform nouilor dispoziții papale la studiile facultatea filosofică țin patru (4) ani, la cea teologică cinci ani, la cea de drept canonic 3 ani, la Institutul biblic trei ani, la Institutul oriental 3 ani, la facultatea ambelor drepturi patru ani, la cea de arheologie creștină trei ani, de muzică sacră trei ani. Acest nou aranjament intră în vigoare cu începerea anului academic 1932/33. El se va extinde la toate *facultățile* catolice din lume; nu se referă însă la seminarii și academii teologice. Gradele academiei se vor conferi deja după aranjament, adică bacalaureatul în filozofie după

anul II, în teologie la fel; licența în filosofie după anul III, în teologie după anul IV. Laurea sau doctoratul în filosofie după anul IV, în teologie după anul V, conținând acesta, afară de examenul general, și o teză științifică tipărită și apărută în public.

— **Voiaj special la congresul eucharistic internațional** care va avea loc în *Dublin* (Irlanda) între 21—26 Iunie 1932. — Societatea *Hamburg-Amerika Linie* organizează un voiaj colectiv cu vaporul său „*Oceana*” dela Hamburg la Dublin cu prilejul congresului eucharistic internațional ce se va ține de astă dată în Irlanda. Se știe reușita splendidă a acestor congrese. De aceea e recomandabilă participarea celor ce pot. Informații detaliate și prospecte dă Soc. *Hamburg-Amerika Linie București* Calea Victoriei 84; Timișoara Str. Mercy 2; Cernăuși Str. Regele Ferdinand 35, Cluj str. Regele Ferdinand 69, Arad Str. Eminescu 12.

— † **Silviu Gh. Voștinar**. Cu adânda durere în creștăm și noi moarte tinerului preot Silviu Gh. Voștinar, fiul fostului nostru preot din Băița: Gh. Voștinar. Tinerul, harnicul și evlaviosul preot, care și-a terminat studiile la Roma, putea fi de mare folos bisericii, dar Dzeu a dispus altfel. Fie-i partea cu dreptii și odihnească în pace, iar pe nemângăiatul tată, care și a pierdut unica și ultima proptă în această viață, prea înțeleptul Dzeu să-l mângăie cu darurile sale.

— **Misterele Sfântului Rozar** — 15 icoame colorate în 4 culori, cu rugăciuni și meditații potrivite 20 Lei la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur,

— **A apărut: Ce este și ce vrea să fie A.G.R.U.**, — de Dr. Ludovic Tăutu, profesor de teologie — Editura Org. format 16° — 80, pagini 10 Lei.

AGRU Oradea. Se expune în ea scurt și clar cum trebuie să se înființeze Agrul și ce trebuie să lucreze. Neapărat de lipsă pentru fiecare preot și mirean care vrea să știe ce este și ce vrea să fie Agrul. Conține și Statutele AGRU-lui.

— **Mângăierea creștinului de** † Ion Geș este cea mai cunoscută și mai bogată carte de rugăciuni. Costă 60 de Lei la Soc. Sf. Ioan Gură de Aur. 70 de Lei la Librării.

— **Vizitații canonice inopinate**. Exc. Sa Episcopul Orăzii Dr. Valeriu Tr. Erențiu, pentru a se convinge mai de aproape de felul cum stau preoții la datorie, a introdus sistemul vizitațiilor canonice inopinate, inovație unică, pe cât știm, la noi. Cu prilejul plecării și întoarcerii sale dela Mănăstirea Bicsadului, unde la invitarea Precuc. Egumen al mănăstirii a prezidat grandiosul pelerinaj din 15 August (Sf. Marie Mare), Exc. Sa a vizitat inopinat parohiile Groși, Cizer, Crasna, Giurtelec, Criștelec, Zalnoc, Căuaș. La Pișcolt s'a săvârșit consacrarea Bisericii frumos renovate, apoi, vizitând Andridul, Sanislăul și Săuca, s'a întors la reședință.

Vizitațiile au fost bogate în roade și constatări. Pe cât știm Exc. Sa va continua acest interesant și operant fel de vizitații.

Aviz

Conform deciziei On. Minister No. 107596/1931, ordinea începerei anului școlar la liceul de fete „*Oltea Doamna*” din Oradea va fi următoarea:

1. Inscrierile și reinscrierile între 25—31 August.

2. La 1 Septembrie a. m. se va face solemnitatea deschiderii cursurilor prin sfințirea apei. Tot în ziua de 1 Sept. p. m. precum și în ziua de 2 Sept. se vor trece examenele de corigență, admitere cl. I-a (examenul de admitere în cl. IV nu se ține, cel trecut în luna Iunie se anulează). Deci eleve cl III se pot înscrie în cl. IV. fără nici un examen. Spre a putea fi înscrie elevele la examenul de admitere în cl. I trebuie să prezinte:

- Certificat de terminarea claselor primare.
- Extractul de naștere și botez.
- Actul de revaccină.
- Actul de cetățenie.
- Recepisa de plată taxei de examen Lei 50.

Examenul de admitere va consta din o singură probă scrisă de l. română și o probă orală de citire și gramatică,

3 La 3 Sept. ora 8 a. m. vor începe cursurile regulate. Taxa școlară a cursului inferior pentru întreg anul este Lei 2000, a cursului superior de Lei 2500, Taxa de înscriere curs inferior Lei 400, curs superior Lei 450. La înscriere se va plăti jumătate și din taxa școlară.

Intrucât liceul are și internat cu instalații moderne, se încunoștințează cei interesați că atât înscrierile cât și reinscrierile vor ține numai până la data de 30 August fiind locurile limitate. Taxa de întreținere pe întreg anul este de Lei 14000 din care cel puțin Lei 5.000 se va plăti la înscriere, plus taxele pentru medic și stricăciune, iar restul la 1 Ianuarie 1932 și 1 Aprilie 1932

Informațiuni detaliate să dau zilnic între orele 10—1 la cancelaria direcțiunii liceului din Parcul Ștefan cel Mare No. 4.

DIRECȚIUNEA

BIBLIOGRAFIE

— Pohl, Venceslaus. *De vera religione quaestiones selectae*, 8° — XXI + 338. Herder, Freiburg i. Br. — Profesorul de dogmatică fundam. dela facultatea teol. a Univ. din Viena dă un volum de dogm. fundam. foarte prețios. În trei tratate, și 15 chestiuni dezbate și propune cele mai vitale probleme de teologie fundamentală. Meritul special al acestui op este, afară de precizitatea și claritatea noșunilor, tratarea chestiunilor de teol. fundam. generală pe baza și cu termenii filosofiei moderne, arătând întru toate temeinicia filosofiei creștine. Iată problemele tratate și chestiunile ce le tratează autorul: *Tr. T. De fundamentis religionis generatim spectatae*. Qu. 1. De principio rationis sufficientis et causalitatis. Qu. 2. De possibilitate et necessitate argumentorum pro existentia Dei. Qu. 3. De argumentis metaphysicis (ex existentibus rebus). Qu. 4. De arg. metaphys. (e possibilibus). Qu. 5. De argumentis physicis. Qu. 6. De argumentis moralibus. Qu. 7. De arg. historicis. Qu. 8. Kanlii critica argumentorum pro existentia Dei. Qu. 9. De historica evolutione notionis Dei philosophicae. Qu. 10. De Monismo materialistico. Qu. 11. De Monismo pantheistico, *Trat. II. De religione gene-*

rolim spectata. Qu. 12. De religionis notione, necessitate, universalitate. Qu. 13. De origine religionis in genere spectatae. Tr. III. *De revelatione in genere spectatae.* Qu. 14. De notione, possibilitate, utilitate, necesitate revelationis. Qu. 15. De criteriis revelationis.

Cartea executată și în condițiuni tehnice excelente este un real aporl la știința religioasă creștină modernă. E foarte potrivită ca manual pentru teologii și de consultare.

P. Dr. Tăutu.

— Pribilla, Max: *Um die kirchliche Einheit* Stockholm, Lausanne, Rom. — 8° — XII + 332 Herder, Freiburg i. Br. — Cine vrea să fie informat pe larg și autentic despre mișcările mai nouă spre unitatea credinții, găsește în cartea Păr.-lui Pribilla un izvor indispensabil. În trei secțiuni vaste tratează despre pregătirea, finerea și ecourile produse de marile două congrese unioniste ținute la Stockholm (în 9-30 August 1925) și Lausanne (3-21 Aug. 1929, precum și părerea Romei asupra acestor mișcări. Cartea, care conține vastă și prețioasă documentație, o recomandăm cu toată căldura celor ce se interesează de aceste mișcări.

P. Dr. T.

— De oriente documenta et libri. — Vol. XXII — 3 al colecției „*Orientalia Christiana*”, periodicul Institutului Oriental din Roma, 8° — 126. Lire 26. — Cuprinde foarte prețioase recenzii despre cărți apărute cu privire la problemele bisericești orientale. E de remarcă recenziile ce o face Păr. M. Gordillo lucrării metropolitului grec ortodox din Atena Crisostom Papadopoulos: Primatul episcopului roman, lucrare „istorică critică”, prin care faimosul autor credea că a dat gata întreg catolicismul. Păr. Gordillo îi arată o sunedenie de defecte (omiteri, falșuri, interpolări, citații neexistente, prin cari autorul metropolit iese grav compromis în fața lumii științifice serioase.

— *Orientalia Christiana* — vol XXIII — 1. A. Vogt: *Deux discours inedits de Nicetas de Paphlagonie*, disciple de Photius: Panegyrique de St. Pierre, Panegyrique de St. Paul Două discursuri inedite ale lui Nichita de Paflogonia învățecul lui Folie. 8°. — 97; L. 17, după M. 755 al Bibl. Naț. din Paris, s. XI).

— „*Irenikon*” — tom VIII No. 2. (Martie-April 1931) cuprinde interesante articole despre: Conferința ortodoxă din Vatopedi, Viața lui Tolstoi de Prințul A. Volkonski; un interesant articol despre înțelesul frazei „*Sobornaje Cerkov*” în simbolul rusesc. Informațiuni, recenzii etc.

— „*Irenikon*” — tom VIII. No. 3 (Mai-Innie 1931): interesante articole despre rolul delegației ortodoxe la conferința dela Lambeth, un vast studiu al P. Korolevskij despre trecerea apusenilor la ritul răsăritean, în care combate vehement hibridismul călugărilor apuseni trecuți la ritul oriental, și foarte bogate informații despre biserica rusească din Rusia sovietică și streinătate. — *Abonamentul* la aceasta prețioasă revistă a părinților benedictini-orientali din Belgia (în l. franceză) e 43 fr. anual. Adresa: „*Irenikon*”, Prieuré d'Amay sur Meuse — Belgique Apare tot la două luni în câte cca 200 pag.

— Bartmann, Dr. Bernhard, *Grundriss der Dogmatik* 8° — XII + 262, Herder, Freiburg in Br. 1931. 5 M., în pânză 6.40 M. — Acest manual scurt, concis, dar foarte bogat al savantului profesor din Paderborn D. B. apare în a. 6-9 mie în ediția 2-a complet refăcută și îmbogățită. Este un rezumat foarte prețios de dogmatică specială, cu ajutorul căruia, oricine chiar și mireni, se pot orienta și documenta imediat asupra oricărei probleme teologice religioase. — O recomandăm știutorilor de limba germană.

— Vosen-Kaulen-Schumacher, *Kurze Anleitung zum Erlernen de Hebräischen Sprache*. 8° — XII — 180. M. 3,40 (leg. în pânză). Un manual foarte potrivit pentru toți ceice vreau

să se introducă în l. hebraică, îndeosebi pentru studenții în teologie și a liceelor și seminariilor evreești.

— Pius XI. *Rundschreiben über die gesellschaftliche Ordnung*, 8° — 116. M. 2. Herder, Freiburg. i Br. Textul latinesc și nemțesc al enciclicei „*Quadragesimo anno*” despre problema socială a P. P. Pius XI

A apărut:

Compendiu de teologie morală

vol. I. Principiile moralei creștine,
de Păr. Dr. ALOISIE L. TĂUTU,

profesor de teologie.

Volum octav, pe hârtie velină, 320 pagini. Costul porto franc: Lei 200.

Un manual clar, conciz și de mare nevoie pentru toți păstorii sufletești. Chiar și mireni mai culți pot să se introducă prin el în concepția morală a creștinismului. Necuprinzând nimic ofenzator, cu puține omiteri, poate fi folosit chiar și de păstorii sufletești ortodocși. S'a tipărit în puține exemplare. — Se află la Seminarul teologic — Oradea — **Societatea Sf. Ioan Gură de Aur.**

AVIZ!! La biblioteca diecezană se află cărți scartate foarte prețioase. Îndeosebi predici multe ungurești, nemțesti. Doritorii de-a le avea se pot adresa Păr.-lui Dr. Aloisie L. Tăutu, bibliotecar diecezan: Catalogul acestor cărți se poate vedea la dânsul.

La Samuil Kereszteszi sculptor artistic în Tășnad, plănuitorul și constructorul iconostasului catedralei din Baia-Mare, se pot avea iconostase, baldachine, amvoane, tabernacole, sfeșnice, tetrapoade, cruci etc.

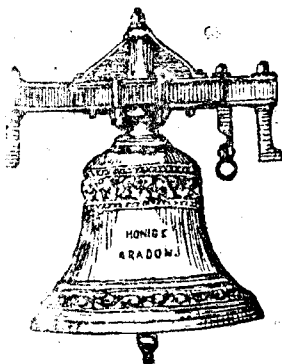
HÖNIG FRIDERIC

ARAD, SRTADA BARIȚIU 10-21.

Cea mai veche și mai mare turnătorie de clopote din România.

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote pe lângă garanță mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și scaune de fer pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotii. — Condițiuni avantajoase de plată.

Fondată
la anul 1840

